

Görbementi integrál

A $\mathbf{v} = \mathbf{v}(\mathbf{r})$ vektormező integrálja az $\mathbf{r} = \mathbf{r}(t)$, $t=t_1 \dots t_2$ görbe mentén a következő szám, ha létezik:

$$\int_G \mathbf{v} \, d\mathbf{r} = \lim_{|\Delta \mathbf{r}| \rightarrow 0, N \rightarrow \infty} \sum_{i=1}^N \mathbf{v}(\mathbf{r}_i) \cdot \Delta \mathbf{r}_i$$

ahol az $\mathbf{r}_i$ pontokat a görbén "<http://wiki.math.bme.hu/libasorban>" "<http://wiki.math.bme.hu> vettük föl. A vonalintegrál kiszámítását a következőképpen tehetjük:

$$\int_{G, \mathbf{r}_1}^{\mathbf{r}_2} \mathbf{v} \, d\mathbf{r} = \int_{t_1}^{t_2} \mathbf{v}(\mathbf{r}(t)) \cdot \dot{\mathbf{r}}(t) \, dt$$

ahol $\mathbf{r}_1 = \mathbf{r}(t_1)$, $\mathbf{r}_2 = \mathbf{r}(t_2)$. Olyan kiszámítási mód is van, melyben nem lesz szükségünk a paraméterezésre:

$$\int_G \mathbf{v} \, d\mathbf{r} = \int_G \mathbf{v}_e \, |d\mathbf{r}|$$

ahol $\mathbf{v}_e$ a vektormezőnek a görbe érintője irányú komponense, az integrál pedig a vektormező ívhossz szerinti integrálja, az az integrandusban az ívhossz kiszámító képletekben egy skalárszorzót, a $\mathbf{v}_e$ -t is szerepeltetünk.

$$\int_G \mathbf{v} \, d\mathbf{r} = \int_G |\mathbf{v}| \, |d\mathbf{r}_e|$$

Itt a vektor mező irányú elmozdulásokat vesszük csak figyelembe.

1. Feladat. Számítsuk ki az alábbi vektormezőnek az $A=(1,-2,3)$, $B=(2,1,4)$ végpontú egyenes szakaszra vonatkozó integrálját!

$$\mathbf{v}(x, y, z) = (y + z)\mathbf{i} + (x + z)\mathbf{j} + (x + y)\mathbf{k}$$

2. Feladat. Ugyanennek a vektormezőnek az

$$\mathbf{r}(t) = \sin^2 t \mathbf{i} + \sin(2t) \mathbf{j} + \cos^2 t \mathbf{k}, \quad t \in [0, \pi]$$

görbére vett integrálját!

Mo.

$$\dot{\mathbf{r}}(t) = \begin{bmatrix} 2 \sin t \cos t \\ 2 \cos(2t) \\ -2 \cos t \sin t \end{bmatrix}, \quad \int_G \mathbf{v} \, d\mathbf{r} =$$

$$\begin{aligned}
 &= \int_0^\pi \sin^2(2t) + \cos^2 t \sin(2t) + 2 \cos(2t) - \sin^2 t \sin(2t) - \sin^2(2t) dt = \\
 &= \int_0^\pi \frac{1}{2} \cos(4t) + 2 \cos(2t) dt = 0
 \end{aligned}$$

3. Feladat. Számítsuk ki a $\mathbf{v} = \mathbf{k} \times \mathbf{r}$ függvénynek az R sugarú, $[x,y]$ síkbeli origó középpontú körre vonatkozó integrálját!

4. Feladat. Számítsuk ki a $\mathbf{v} = \mathbf{k} \times \mathbf{r} / \|\mathbf{k} \times \mathbf{r}\|^2$ függvénynek az R sugarú, $[x,y]$ síkbeli origó közép vetület?, M menetemelkedés? integrálját!

Felületi integrál

$$\int_F \mathbf{v} d\mathbf{F} = \int_{F_{u,v}} \mathbf{v}(\mathbf{r}(u, v)) \left(\frac{\partial \mathbf{r}(u, v)}{\partial u} \times \frac{\partial \mathbf{r}(u, v)}{\partial v} \right) dudv$$

$$\int_F \mathbf{v} d\mathbf{F} = \int_F |\mathbf{v}_n| |d\mathbf{F}|$$

felszín integrállal a normális irányú komponensből.

5. Feladat. Számítsuk ki a $\mathbf{v}$ vektormezőnek az $\mathbf{r}$ felületre vett integrálját:

$$\begin{aligned}
 \mathbf{v}(x, y, z) &= x\mathbf{i} - y\mathbf{j} + z\mathbf{k} \\
 \mathbf{r}(u, v) &= (u + 2v)\mathbf{i} + v\mathbf{j} + (u - v)\mathbf{k}, \quad u \in [0, 3], \quad v \in [0, 1]
 \end{aligned}$$

6. Feladat. Számítsuk ki az $\mathbf{v} = \mathbf{r}$ -nek az R sugarú, M magasságú, z tengelyre vonatkozó felületi integrálját!

7. Feladat. Számítsuk ki az R sugarú origó középpontú gömbfelszín első nyolcadba eső felületére az $\mathbf{v} = \mathbf{r}|\mathbf{r}|^3$ integrálját!

Utak homotópiája

8. Feladat. Igazoljuk, hogy a "http://wiki.math.bme.hu" út homotóp az s -sel "http://wiki.math.bme.hu" ekvivalencia reláció!